

Розова градина

Огромното разнообразие цветове, аромати и форми дава възможност за оформяне на различни кътове

Верджиния Костова

В резултат на векове селекция и хибридизация, днес има огромно разнообразие рози, които са с различна големина, форма, багри и аромат на цвѐта, както и с различна продължителност на цѐфтеж.

Розите са били любими растения още в древността. Те имат уникален аромат, като интензитетът му е различен през различното време на денонощието, при различна влажност и възраст на цвѐта. Някои видове, особено от катерливите и увивните, могат да парфюмират цялата градина. Ако се посадят близо до прозорец или до входна врата, ароматът им може да се усети от вътрешността на къщата.

Розите са разпространени от най-северните райони чак до тропиците, но най-добре се развиват в топли и с умерен климат места. Ако условията са подходящи, те могат да цѐфтят през цялата година.

Розите са многообразни типове, което дава възможност да се изберат подходящи видове за всеки кът от градината и да се създаде всякакав стил или настроение чрез начина им на засаждане, който може да варира от строго геометричен до свободно пейзажен. Ако розите се подредят геометрично (в кръг, квадрат, правоъгълник), пространството може да бъде оформено като един вид "ботаническа градина" - изложба на различни сортове. Тогава цвѐта се засаждат в оформените от настилка или трева легла. Поинтересна е пейзажната свободна форма. Важно е да се подберат подходящи като силует и структура видове: храстовидни, миниатюрни (с височина до 20-30см), увивни или катерливи рози. Комбинирани с други видове растения (например храсти, многогодишни цвѐта), розите могат да оформят живописна растителна група или периферия на градината, като така се постига също допълване и уедъжаване на периода на цѐфтеж. При съчетаването на рози с вечнозелени

растения се скриват голите им стебла през зимата. Когато се комбинират рози с цъфтящи храсти или многогодишни цветя, се търси или контрастиращ цвят (ако цъфтят едновременно), или удължаване на цъфтежното време в градината (ако цъфтят по различно време). Увивните и катерливи рози, прикрепени към дърво или висок храст, могат да ги превърнат в привлекателни акценти. Когато розите се съчетаят с пролетно цъфтящите цветя като кокичета, нарциси, лалета, се освежават празните места на розовите легла рано напролет. Интересно е също съчетанието на рози с ароматни растения и подправки като лавандула, сантолина, мащерка, салвия.

Като единично растение за акцент в градината може да се използва красива храстовидна роза с елегантен силует и обилен цъфтеж. Особено подходящи са шамбовите рози (стебла с височина 0.50 - 0.80 - 1.50 м с присадени на тях рози). Много ефектно е например високо (1.5-2м) стъбло с присадена увивна роза, чиито покрити с цвят клонки се спускат до земята. Освен естетичния ефект, увивните и катерливи рози могат да скрият непривлекателни елементи по стени, перголи, огради, арки, колони. Те могат да се комбинират и с други увивни и катерливи растения (например клематис, вистария, текома) за обогатяване и удължаване на цъфтежния период.

Ако са подходящо избрани, някои видове рози могат да оформят колоритен и ефектен жив плет или стена. Някои сортове дори могат да се подрязват (например *Rosa rugosa* и нейни хибриди). Тъй като няма вечнозелени рози, плетовите нямат целогодишен преграден ефект (освен с бодлите си през зимата). Когато площта за засаждане е ограничена или липсва (за площи, покрити с настилка, тераси и т.н.) или се търси специален ефект (акцент в градината), се използват растения, засадени в декоративни съдове. Подходящи са храстовидни и компактни сортове с богати, гъсто облистени корони. Дори и високите увивни и катерливи рози могат да растат в големи съдове, например бурета. Миниатюрните рози са особено подходящи за засаждане в сандъчета и съдове самостоятелно или в композиция с други растения. Съдовете трябва да са озряти от слънцето поне половината ден. Освен това е необходимо редовно подхранване с торове, тъй като хранителните вещества в съда бързо се изразходват.

ПОДГОТОВКА НА ПОЧВАТА ЗА ЗАСАЖДАНЕ.

Розите предпочитат слънчеви места и богати почви. Препоръчва се да се избягват северни и незащитени от силни ветрове места, както и неприветливи припечни места. Добре е преди засаждането почвата да се прекопае поне на 20 см дълбочина. Много важно е нейното наторяване. Препоръчва се оборски тор и комбиниран тор: азот, фосфор и калий. Розите могат да се засаждат както наесен, така и на пролет, на "гол корен", т.е. преди или след като листата са опаднали. В по-студените райони, както и когато се засаждат в съдове, се препоръчва пролетното засаждане през март-април. Преди засаждането корените на розите се подрязват малко за освежаване. Внимаваме да не подгъваме корените, поставяме ги в дупката и ги посипваме с рохкава почва. След засаждането се полива обилно. Някои специалисти препоръчват новозасажените през пролетта рози да се покриват временно за около 2 седмици с 10-15 см почва, оборски тор или компост, за да не изсъхнат новите зелени леторасли.

През пролетта розите се подрязват, за да се ускори процесът на изкарването на нови, здрави и силни стебла, както и за да се оформи красива корона на храста, много на брой и едри цветове. Рязането става с остри лозарски ножици. За по-дебелите клонки може да се използва трион. Резитбата задължително се извършва, когато е преминала опасността от късни пролетни слани; ако е студено и замръзнало, новите пъпки, както и стеблата, могат да измръзнат. Рязането на обикновените чайно-хибридни рози става веднага след като се махне почвата, с която са били "зазимени" през зимата. Рязането става обикновено на 5-10 см от земята, на 2-3 пъпки. Премахват се повредените или измръзнали части. Клонките на влечащите рози се намаляват до 1/3 от общата им дължина.

Към рутинните грижи, които трябва да полагаме за розите, спадат: разрохкването на почвата (на дълбочина около 5 см) на всеки 10-15 дни, прекопаването (на около 10-15 см дълбочина) веднъж в месеца и премахването на плевели (което се прави обикновено на ръка). Много важно за красивия вид на розите е подхранването. Наесен или напролет преди окопаването се препоръчва да се наторят. През късната пролет и лятото, за да се стимулира цъфтежът, се торят с течни органични или с минерални торове на всеки 4-6 седмици. Препоръчва се да се поливат по-рядко, но по-изобилно, за да се навлажнят добре корените им.

